

Minnesprotokoll Folkhälso-Z 2025-05-05

Politisk närvaro

Gunnel Persson Westin (S)
Robert Hamberg (M)
Maths Larsson (S)
Maria Jacobsson (S)
Maria Syrjälä (M)
Ellen Eriksson (S)
Elisabeth Björklund (ArF)

Region Jämtland Härjedalen
Region Jämtland Härjedalen
Åre kommun
Krokoms kommun
Härjedalens kommun
Ragunda kommun
Ragunda kommun, ersättare

Tjänstepersoner

Louise Öhnstedt
Åsa Björn
Ellen Österman
Agneta Roberts
Lena Sirkka
Niklas Åhlund
Helene Olsson Sandal
Eva Söderberg
Hanna Lindestig
Johan Börjesson

Krokoms kommun
Bräcke kommun
Östersunds kommun
Härjedalens kommun
Ragunda kommun
Bergs kommun
Länsstyrelsen Jämtland
Region Jämtland Härjedalen
Region Jämtland Härjedalen
Region Jämtland Härjedalen

Inbjudna för specifika ärenden

Eva-Lena Årmyr
Anneli Malmberg
Sara Comen
Björn Gidlund
Anna Halvarsson

Ånge kommun/Mittuniversitetet
Kommunförbundet
Samordningsförbundet
RF-SISU
Härjedalens kommun

1. Mötets öppnande

Ordförande öppnar mötet och alla hälsas välkomna till mötet som har tema *Utbildning och arbete*. Närvaro enligt ovan.

2. Val av justerare

Ellen Eriksson utses till justerare.

3. Ökad skolnärvaro

Eva-Lena Årmyr, biträdande skolchef i Ånge kommun och doktorand på deltid vid Mittuniversitetet. Eva-Lenas forskning har resulterat i boken *Praktiskt handbok för ökad skolnärvaro* som främst riktar sig till skolan. Boken har bäring på forskning och ger praktiska exempel från olika kommuner för att kunna användas vid implementering av insatser och långsiktigt systematiskt utvecklingsarbete.

Vad fungerade i Ånge kommun?

- Samverkan mellan skola, elevhälsan och socialtjänst, vilket har fungerat bra sedan de fått systematik i sitt arbete.

- Tidiga insatser exempelvis Barnhälsan, riktar sig till att stärka personalen som arbetar på förskolan. De har även börjat med föräldraskapssamordnare.
- Fokus på relationer, de har gjort relationskartläggningar, har alla (kopplat till personalen) någon sorts relation till någon vuxen. Även att barnen får göra samma kartläggning för att se om det ses som ömsesidiga relationer.
- Skolor anpassade för eleverna och inte tvärtom.

Konkreta exempel från Ånge kommun

- Att skapa en känsla av att vara saknad hos eleverna, närvaroteam.
- Resursskola.
- Tydliga rutiner och dokumentation men även förståelsen för att det inte är rutinen som gör jobbet.
- Haft NPF-satsning, politiken bestämde att alla som jobbar i kommunen ska ha kunskap om NPF (det behövs en politisk vilja, välj några mål tillsammans).

Vad kan man göra?

- Sätta närvaroarbetet som mål (bättre system, rutiner och kunskap).
- Skapa hållbara strukturer.
- Investera i samverkansfunktioner som till exempel föräldraskapssamordnare, närvaroteam och nära vårdssamordnare.
- Följa upp med data och agera på det. Ha en dialog kring datan, att få någon att reagera på det man visar.

Utmaningar och hinder

- Organisatoriska gränser eller snarare inställningen till dem.
- Brist på resurser för förebyggande resurser.
- Rätt insats till rätt elev i tid. Det kan handla om att förtydliga i stället för att förenkla.

Plan för ökad närvaro - vad glömmer vi oftast?

- Analysen, en systematik i arbetet, förståelsen för forskning och beprövad erfarenhet i praktiken, i och mellan klassrum, dialog med elever och vårdshavare på deras vis.
- System som passar eleven och vårdnadshavare likväl som professionen, det är inte *rutinen eller systemen i sig*, som skapar ökad skolnärvaro.
- Samsynen på begreppen och arbetet.
- Samverkan inom och mellan verksamheter exempelvis med socialtjänsten.

4. Unga som varken arbetar eller studerar

Anneli Malmberg från Kommunförbundet och Sara Comen från Samordningsförbundet samverkar i frågor som rör unga som varken arbetar eller studerar (UVAS).

I länet var det 2024 cirka 1 300 personer (1 av 5) mellan 20–24 år som varken arbetade eller hade sysselsättning, 800 av den var helt utan inkomst eller sysselsättning så kallade ”hemmasittare”. En hög andel av dessa personer har någon form av funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa. Sett till längre tid har andelen i länet minskat. Jämtland är även, sett ur ett nationellt perspektiv, ett län med låg andel UVAS.

Enligt skollagen har kommunerna aktivitetsansvar det innebär att hålla sig informerade om hur kommunens ungdomar som inte fyllt 20 år är sysselsatta. Enligt siffror från Skolverket finns det i länet 800 KAA-ungdomar mellan 16–19 år.

Den 10 november bjuder Kommunförbundet och Samordningsförbundet tillsammans in till *UNGADAG – alla unga behövs!* Dagen vänder sig till politiker, chefer och nyckelpersoner hos kommuner och övriga offentliga aktörer som möter

unga som är eller riskerar att hamna i utanförskap. Syftet med dagen är att skapa nulägesbild och dialog hur, utifrån länets förutsättningar, får vi med alla unga i länet då varenda en av dem behövs i länets kompetensförsörjning. Hur kan vi göra det på strategisk nivå? Se inbjudan i bilaga 3.

5. Rörelsesatsning i skolan

Björn Gidlund, RF-SISU och Anna Halvarsson, idrottslärare vid Vemdalens skola presenterar hur de arbetar med Rörelsesatsning i skolan. Det är en regeringssatsning för att fler barn och unga att vilja, våga och kunna vara fysiskt aktiva. De inleder med att visa en film (länk: [5 Extra Years](#)) som handlar om att det kan bli så att nuvarande generation kommer att leva fem år kortare än sina föräldrar utifrån att unga idag inte rör på sig i samma utsträckning som tidigare generationer.

Regeringssatsning syftar till mer idrott, rörelse och utveckling av rörelseförståelse under och i anslutning till skoldagen och att bygga broar mellan skolan, barnen och idrottsföreningar. Målgrupp är barn från förskoleklass upp till årskurs 9. Målgruppen har utökad och riktar sig även till anpassad skola numera. Även kommuner, områden och skolor som anses ha störst behov utifrån relativt svag socioekonomi är prioriterade i satsningen.

Vad vill vi uppnå med rörelsesatsningen?

- Skapa rörelseförståelse, rörelserikedom, att elever från ung ålder får ta del av olika rörelser. Man ser idag att inte alla barn kan slå kullerbyttor eller gå baklänges. Jag kan, jag vill och jag vågar – är det värt det?

Det rörelsesatsningen kan erbjuda skolorna är:

- Att arbetet sker på skolans villkor, det är skolan som äger processen medan RF-SISU ger stöd i det som behövs, det kan vara stöd i uppstart av Skol IF, utbildning eller verktyg för att skapa en handlingsplan för rörelse.
- Vemdalens skola behövde göra en handlingsplan. RF-SISU stöttade med utbildning och ekonomiskt bidrag. Det är viktigt att följa upp då det inte ska vara en punktinsats utan det måste få vara i fokus i flera år.

Förutsättning för samarbete

- Tid avsätts för insatser, processarbete, utbildning etc.
- Att det är några som jobbar med det, inte bara en person.
- Skolan tar fram en handlingsplan med hjälp av RF-SISU Jämtland-Härjedalen.

6. Gemensam reflektion utifrån dragningarna

- Jättespännande att få ta del av Ånges arbete, att deras arbete med Barnhälsan som gav fantastiska resultat.
- Det finns 50 personer runt ett barn – på hemmaplan, vem ska äga frågan här och nu, resurser finns men svävar lite grann.
- Hur få samverkan till samarbete? Vilka pågående samarbeten finns inom länet?
- Hur många möten ska vi ha? De som bestämmer ska vara med annars blir det inget bestämt.
- Tid behövs till att göra om det bra man hör på dessa möten. Tid att tala om vad som har hänt sedan föregående möten. Skulle man kunna ha den här rundan i början på nästa möte?
- Skulle vilja ha med sig en adekvat fråga hem. Små saker som ska göras. Vilken blomma tar jag med mig från mötet?

7. Processen med ”policyn”

Nuvarande folkhälsopolicy är förlängd att gälla även under 2025. Vid senaste Folkhälso Z 28 februari fick nätverket diskutera och hade då en generell samsyn om att en gemensam viljeinriktning inom folkhälsoområdet kan göra skillnad.

Regionala ledningsgruppen beslutade den 3 mars ett mål för länet, att bygga ett robust och attraktivt län med tillhörande fyra fokusområden:

- Hållbar tillväxt med fokus på grön omställning
- Att möta de demografiska utmaningarna
- Att bidra till att stärka totalförsvaret
- Ökad trygghet och förbättrad folkhälsa.

Då en process redan var påbörjad i länet utifrån revideringen av folkhälsopolicyn och även utifrån de kommundialoger som var i länet under 2023 som leddes av Länsstyrelsen så har Folkhälsoenheten tillsammans med funktion Social hållbarhet på Länsstyrelsen redan påbörjat se över samverkansstrukturen i länet.

Uppdrag framöver är att Folkhälsoenheten tillsammans med Länsstyrelsen håller i processen och kommunerna förväntas delta alternativt tillsammans med kommuner och kommunförbund. Förslaget är att det till kvartal 4 2025 tas fram ett underlag för ett tryggt och välmående län som:

- Ger gemensam inriktning och stöd för förvaltningsövergripande ansats i det främjande och förebyggande arbetet
- Kraftsamlar och tydliggör länsövergripande prioriteringar utifrån läget i länet, betoning på jämlikhet i hälsa för att bidra till att sluta hälsoklyftor
- Synliggör synergieffekter mellan olika samhällsproblem
- Beskriver respektive aktörs ansvar och roller inom området
- Sätter struktur för styrning och samverkan (stärka, komplettera linjestyrning)
- Säkerställer att relaterade arbetsgrupper, forum och nätverk leder till önskad förändring
- Skapar helhetssyn inom området och öppnar upp för bred samverkan genom plattformar för kunskaps- och erfarenhetsutbyten.

Inspel från nätverket var att våga prioritera.

8. Inför Hälsa på lika villkor 2026

Inbjudan till att delta med tilläggsurval till den nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor 2026 kommer Folkhälsomyndigheten att skicka till regionerna efter sommaren som på regional nivå ansvarar för länets samordning. En förfrågan till kommunerna om deras deltagande likt tidigare omgångar planeras skickas ut. Det är fortfarande inte helt klart kring finansieringen av undersökningen men det får vi återkomma till.

9. Aktuellt från Samling näringsliv

Medskick från Samling Näringsliv:

- LF Jämtland Härjedalen tre strategiska partner till Destination Östersund har påbörjat ett samarbete avseende utveckling av sponsring så att vi på bästa sätt kan gynna länets organisationer. Alla tre har även fokus på kultur och aktuellt just nu är både Rättvisegalan och Rockingpots 10 årsjubileum.
- De delar även ut stipendiet till årets ungdomsledare som även innefattar aktiva inom kulturen.
- Det har under perioden genomförts en frukostföreläsning tillsammans med två aktörer för att främja hållbara företag.

10. Övriga frågor

Inga övriga frågor tas upp.

Nästa möte fysiskt den 29 september med tema *Hälsofrämjande miljöer*.

Mötet avslutas.

Bilagor

Bilaga1_Ökad skolnärvaro

Bilaga2_Unga som varken arbetar eller studerar

Bilaga3_UNGIDAG 10 nov Save the date

Bilaga4_Rörelsesatsning i skolan

Bilaga5_Policyprocessen